

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2025 m. spalio 3 d. Nr. 21RE-
(AG-680/05-2025)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Vytauto Kurpuveso (pranešėjas), Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė) ir Ingos Morkvėnienės, sekretoriaujant Ramūnei Misevičiūtei, dalyvaujant pareiškėjui, atsakovo Valstybinės miškų tarnybos atstovui Ramūnui Šeškui, trečiajam suinteresuotam asmeniui, viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka vaizdo konferencijos būdu išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo skundą atsakovui Valstybinei miškų tarnybai dėl rašto panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus (tretieji suinteresuoti asmenys).

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėjas prašo panaikinti Valstybinės miškų tarnybos (toliau – ir Tarnyba, VMT) 2025 m. liepos 22 d. sprendimą „Dėl ne miško žemės apaugimo mišku“ Nr. R2-3609 (toliau – Raštas), kuris dirbamos žemės ūkio paskirties sklypo (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)) plotus, paverčia mišku, riboja teisę į nuosavybę ir ūkininkavimą dirbamoje žemėje, naikina dirbamos žemės plotus, yra ekonomiškai nuostolingas.

Paaiškino, kad Tarnyba, remdamasi Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 13 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. D1-229 patvirtintu Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į miško žemės apskaitą tvarkos aprašu (toliau – Aprašas), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 9 d. nutarimo Nr. 1255 22 punktu, UAB „Miškotvarkos sprendimai“ perduotais 2024 m. medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės valstybinės miškų inventorizacijos (toliau – ir inventorizacija) ortofoto duomenimis, pranešė, kad į dirbamos žemės ūkio paskirties žemės sklypą kadastro Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Sklypas) patenkantys inventorizuoti dirbamos žemės plotai turi būti perduoti registruoti į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą (toliau – Miškų kadastras).

Pareiškėjo teigimu, tai yra neteisinga. Šiuo aktu iš esmės keičiamos naudojimo, ūkininkavimo šiame dirbamos žemės Sklype sąlygos, ribojamos ūkininko ir nuosavybės teisės. Tai finansiškai nuostolinga ir destruktivu, nes Sklype buvo atlikta melioracija, yra visa sistema melioracijos griovių, kanalų, įrenginių ir vamzdynų. Vykdamat melioraciją, buvo gerinama dirvos kokybė, tam tikru santykiu, į kiekvieną arą buvo bertos tam tikros medžiagos, kurios mažina dirvos rūgštingumą, gerina dirbamos žemės derlingumą; padidintas žemės našumo balas, kuris yra vienas geriausių šiame rajone. Atlikti melioracijai buvo įdėta nemažos milijoninės valdiškos ir asmeninės lėšos. Sklype buvo vystoma intensyvi žemės ūkio veikla, bet pastaruoju metu, dėl kai kurių problemų, dėl kai kurių teisinių priežasčių, Sklype laikinai buvo vykdoma tik ribota žemės ūkio veikla. Tik 2025 m. buvo atlikti sklypo kadastriniai (geodeziniai) matavimai.

Kai kuriose dirbamos žemės Sklypo dalyse, turėdami geras tręšimo sąlygas, užsisėjo ir sparčiai užaugo menkaverčiai krūmai, kurie faktiškai nėra miškas, nors gali ir atrodyti kaip jau 20 m., o gal ir 30 m. (ar daugiau) augantys augalai. Sklypas iš visų pusių yra apsuptas brandaus miško masyvo, todėl gali susidaryti įspūdis, kad nuo šalia augančių medžių ant menkaverčių krūmų krentantis šešėlis yra miško dalis. Šie krūmai, kurie dabar klaidingai laikomi mišku, turės būti šalinami, kadangi jų šaknys griaua melioracijos griovius, kanalus, įrenginius ir po dirva esančius melioracijos vamzdžius, taip pat tai yra parazitiniai savaiminukų apaugimai, alinantys dirbamą dirvą.

Pareiškėjas yra Sklypo bendraturtis, be visų savininkų sutikimo jokie veiksmai negalimi, kaip ir negalima keisti Sklypo paskirties ir naudojimosi žeme sąlygų. Šiuo aktu iš esmės keičiamos naudojimo, ūkininkavimo Sklype sąlygos, tai ekonomiškai nuostolinga ir ribojama teisė į nuosavybę. Tokį veiksma, pareiškėjo manymu, galima pavadinti nusavinimu, ekspropriacija (b. l. 1–16).

Pareiškėjas Komisijos posėdyje palaikė skundą, prašė jį tenkinti. Pažymėjo, kad yra atlikti ir patvirtinti Sklypo kadastriniai matavimai; naudojimosi sklypu tvarka nenustatyta.

Tarnyba prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepime paaiškino, kad pareiškėjui nuosavybės teise priklauso žemės sklypo (unikalus Nr. *(duomenys neskelbtini)*) dalis. Nekilnojamojo turto registro (toliau – NTR) centrinio duomenų banko išrašė yra nurodytas bendras žemės sklypo plotas – 43.7007 ha, žemės ūkio naudmenų plotas – 14.1162 ha, miško žemės plotas – 13.3046 ha (miško plotas, įregistruotas Miškų kadastrė – 13.2812 ha), kitos žemės plotas – 14.7536 ha, kelių plotas – 0.7656 ha, užstatyta teritorija – 0.2282 ha, vandens telkinių plotas – 0.5325 ha, nusausintas žemės plotas – 18.8448 ha.

NTR įregistruotas kitos žemės plotas 14,7536 ha – žemės sklypo ploto sudėtis pagal žemės naudmenų rūšis. Pagal Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo (toliau – NTKĮ) 6 straipsnio 1 dalies 6 punkto nuostatas <...> kita žemė, kurią sudaro medžių ir krūmų želdiniai, pelkės, pažeista žemė ir kita nenaudojama žemė.

Pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 28 straipsnio nuostatas kitos paskirties žemei priskiriami žemės sklypai, kurie pagal teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytą žemės naudojimo būdą skirstomi į: 1) vienuobių ir dvibuobių gyvenamųjų pastatų teritorijas; 2) daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijas; 3) visuomeninės paskirties teritorijas; 4) pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijas; 5) komercinės paskirties objektų teritorijas; 6) susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijas; 7) susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijas; 8) rekreacines teritorijas; 9) bendro naudojimo (miestų, miestelių, ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijas; 10) naudingųjų iškasenų teritorijas; 11) teritorijas krašto apsaugos tikslams; 12) atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijas; 13) teritorijas valstybės sienos apsaugos tikslams; 14) atskirųjų želdynų teritorijas.

Patenkantys miško žemės plotai nagrinėjamoje teritorijoje (*duomenys neskelbtini*), buvo registruoti žemės apaugančios mišku duomenų bazėje. Pagal 2023 m. UAB „Miškotvarkos sprendimai“ pateiktus, VĮ Valstybinių miškų urėdijos (*duomenys neskelbtini*) regioninių padalinių teritorijose, atliktos savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos duomenis. Inventorizacijos vykdytojas UAB „Miškotvarkos sprendimai“, užsakovas Tarnyba.

Tarnyba neturi duomenų, kad 2023 m. inventorizacija teisės aktų nustatyta tvarka būtų pripažinta neteisėta, taip pat inventorizacijos duomenys teisės aktų nustatyta tvarka būtų nugincyti ir/ar pripažinti netekusiais galios (šios faktinės aplinkybės taip pat konstatuotos ir Vilniaus apygardos administracinio teismo įsiteisėjusiame 2022 m. kovo 30 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eI3-919-463/2022). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT), nagrinėdamas administracines bylas, susijusias su miško žemės teisiniu statusu, 2021 m. gegužės 12 d. nutartyje (administracinė byla Nr. eA-1169-492/2021) yra konstatavęs, kad atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 10 straipsnio 3 punktą, 27 straipsnio 1 dalį, sprendimai registruoti duomenis Miškų kadastrė yra vieši, galiojantys ir nuginčyti, todėl laikyti teisingais.

Miškų įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad remiantis inventorizacijos duomenimis, tvarkoma miškų apskaita ir sudaromas Miškų kadastras.

Pareiškėjas dar 2025 m. balandžio 22 d. raštu Nr. R6-487 buvo informuotas apie jam priklausančiame Sklype (sklypuose) nustatytus medžių savaiminukais apaugusius ne miško žemės plotus. Pareiškėjas, nesutikdamas su pateikta informacija, 2025 m. gegužės 12 d. Tarnybai pateikė skundą. Siekdama išsiaiškinti, ar žemės apaugančios mišku duomenų bazėje pagal 2023 m. UAB „Miškotvarkos sprendimai“ pateiktus inventorizacijos duomenis plotai atitinka Miškų įstatymo 2 straipsnyje nustatytus miškui ir miško žemei keliamus reikalavimus, Tarnyba išnagrino pareiškėjo ir UAB „Miškotvarkos sprendimai“ pateiktą informaciją. Tarnyba Raštu pareiškėją informavo, kad inventorizacijos duomenys yra teisingi, Tarnyba neturi teisės netvirtinti, o priešingai – turi pareigą patvirtinti inventorizacijos arba jos patikslinimo metu nustatytus duomenis, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 9 d. nutarimu Nr. 1255 (toliau – Miškų kadastro nuostatai) reikalavimais.

Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo (toliau – NTRĮ) 6 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad registro objektas laikomas įregistruotu, kai registro objekto duomenys įrašomi į Registrą. Sklypo NTR centrinio duomenų banko išrašė yra nurodytas bendras plotas – 43.7007 ha, žemės ūkio naudmenų plotas – 14.1162 ha, miško žemės plotas – 13.3046 ha (miško plotas, įregistruotas Miškų kadastrė – 13.2812 ha), kitos žemės plotas – 14.7536 ha, kelių plotas – 0.7656 ha, užstatyta teritorija – 0.2282 ha, vandens telkinių plotas – 0.5325 ha, nusaustas žemės plotas – 18.8448 ha.

Miškų kadastro santykis su kitais valstybės registrais ir kadastrais, tarp jų ir su Nekilnojamojo turto kadastru, nustatytas Miškų kadastro nuostatuose. Miškų kadastro sąveika su kitais valstybės registrais ir kadastrais apibrėžta Miškų kadastro nuostatų VI skyriaus 42-46 punktuose, kuriuose nurodyta, kad Miškų kadastras tvarkomas naudojantis atitinkamais kitų valstybės registru ir kadastrų duomenimis, tarp jų NTR, iš kurio gaunami tokie duomenys, kaip kadastro vietovė, kadastro blokas, žemės sklypo kadastro ir unikalus numeris; nekilnojamojo turto kadastro žemėlapiu duomenys; nekilnojamojo daikto, daiktinių teisių, juridinių faktų įregistravimo, pakeitimo ar išregistravimo juridiniai pagrindai, įregistravimo, pakeitimo ir išregistravimo datos (42.2 papunktis).

Miškų kadastro objektas – miško masyvas, jį sudarantys miško kvartalai, taksaciniai miško žemės sklypai. Šis kadastras apima visumą duomenų apie miškus, jų priklausomybę, miško išteklių kiekį bei kokybę ir ekonominę vertę. Miškų kadastro paskirtis yra Miškų įstatyme nustatyta tvarka rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti, naudoti, atnaujinti ir teikti duomenis apie Lietuvos miškus. Miškų valstybės kadastrė kaupiami erdviniai duomenys apie miškų plotų ribas. Duomenys yra nepriklausomi nuo NTR esančių duomenų, kuriame miškai, skirtingai nuo Miškų kadastro, nėra grafiškai lokalizuoti. Taigi, tvarkant Miškų kadastro duomenis, yra naudojami ir atitinkami NTR duomenys. Tačiau, atsižvelgiant į šių kadastrų ir registru paskirtį, objektus, duomenų įregistravimo ir išregistravimo pagrindus, šių kadastrų duomenys gali nesutapti, tačiau tai savaime nereiškia, kad Miškų kadastro tvarkytojo duomenys yra neteisingi. Tokios nuomonės laikosi ir LVAT 2013 m. gruodžio 19 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-2388/2013, nuoseklios pozicijos teismas laikosi ir 2021 m. gegužės 12 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. eA-1169-492/2021.

Matininkams 2025 m. atliekant ginčo sklypo kadastrinius matavimus, žemės sklypų kadastrinių matavimų atlikimo tvarką reglamentavo tuo metu galiojantys Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ (toliau – NT kadastro nuostatai). Šių nuostatų 32.1.3 papunktyje nurodyta, jog kadastrinių matavimų metu vietovėje kartografuojamos faktinės žemės naudmenos.

Akivaizdu, kad matininkai, atlikdami pareiškėjo Sklypo kadastrinius matavimus, tinkamai nustatė Sklypo ribas, bet Sklype esančias naudmenas įvertino nevisapusiškai; tačiau nurodė, kad nagrinėjamoje teritorijoje yra kitos žemės plotas – 14.7536 ha, akivaizdu, kad ji neatitiko žemės ūkio naudmenų plotui, tai reiškia, kad žemė buvo neprižiūrima ir apauganti mišku. Išanalizavus orto fotografines nuotraukas augmenija ginčo teritorijoje matosi jau nuo 1995-1998 m., taip pat 2018 m. ir 2024 m. Apie tai pareiškėjas ar buvę savininkai žinojo ir privalėjo žinoti.

Pareiškėjo Sklype inventorizacija buvo vykdoma 2023 m. Pagal 2023 m. inventorizacijos metu galiojusias Miškų įstatymo 13 straipsnio 1 dalies nuostatas inventorizacijos ir miškų apskaitos

tikslas – nustatyti miško išteklius, jų kokybę, teikti informaciją apie miškų gamtinę ir ūkinę būklę. To paties straipsnio 2 dalyje reglamentuota, jog medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius ne mažesnis kaip 20 metų, apaugusi ne miško žemė inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą kaip miškas aplinkos ministro nustatyta tvarka.

Analizuojant ginčijamo Rašto priėmimo metu galiojantį teisinį reglamentavimą galima padaryti išvadą, jog kadastro duomenų tikslumas yra užtikrinamas atliekant savarankiškas administracines procedūras: miškų inventorizaciją (reglamentuota 2010 m. sausio 14 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus įsakymu Nr. 11-10-V patvirtinta Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija (toliau – Instrukcija), UAB „Miškotvarkos sprendimai“ 2023 m. inventorizacija atlikta vadovaujantis minėta Instrukcija.

LVAT yra pažymėjęs, kad teritorijų priskyrimo miškams teisinius santykius reglamentuoja Miškų įstatymas. LVAT taip pat yra išaiškinęs, kad pagal galiojantį ginčo teisinių santykių reguliavimą tam tikros teritorijos priskyrimas miškui nėra siejamas su įgaliotų valstybės institucijų valiniais sprendimais. Teritorija yra miškas, jeigu pagal faktinę padėtį atitinka nurodytus įstatymo kriterijus (LVAT 2004 m. gegužės 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-14-499-04).

Miškų įstatymo 2 straipsnio 9 ir 20 dalyse apibrėžta, kas yra miškas ir miško žemė. Akivaizdu, kad Tarnyba pareiškėjo teisių nepažeidžia, ginčo Sklypo dalis atitinka miškui ir miško žemei keliamus reikalavimus.

Atsakovės atstovas Komisijos posėdyje palaikė atsiliepimo argumentus, prašė skundą atmesti. Paašškino, kad pareiškėjas nebuvo informuotas, kad 4,48 ha sklypo dalis apauginėja mišku, nes nebuvo atliekama inventorizacija; sprendimas dėl inventorizacijos dar nėra priimtas, pareiškėjas bus informuotas; pareiškėjas ir tretieji suinteresuoti asmenys apie miškų apaugusią sklypo dalį informuoti paštu ir elektroniniu paštu; Tarnyba inventorizacijos duomenų vietoje netikrino, inventorizacijos rezultatai abejonių nekelia.

Tretieji suinteresuoti asmenys prašo panaikinti skundžiamą Tarnybos 2025 m. liepos 22 d. sprendimą Nr. R2-3609 ir bet kokius kitus už akių priimamus sprendimus, kurie jų „nuosavybės teise valdoma dirbamą žemės ūkio paskirties sklypą kadastro Nr. (duomenys neskelbtini) keičia naudojimo paskirtį, t. y. konfiskuojant dirbamą melioruotą žemės sklypą paverčiant jį beverčiu mišku (o po to raistu, nes bus pažeista melioracinė sistema)“.

Paašškino, kad Tarnybos 2025 m. liepos 22 d. Rašto negavo. Nuo žemės gražinimo momento 2013 m. nebuvo jokių išpėjimo raštų. „Dabar 2025 m. rugsėjo mėn. gavome sprendimą, Lietuvos administracinių ginčų bylą“. Žemės savininkai (duomenys neskelbtini) ištremiti į (duomenys neskelbtini) sritį be teisės sugrįžti, o (duomenys neskelbtini) (tėvas) išvežtas kalėti į (duomenys neskelbtini) sritį. Visas ūkis (žemė, pastatai, gyvuliai ir kt.) konfiskuotas. Pagal paveldėjimo teisės įstatymą gražintas paveldėtojams tik 2013 m. (duomenys neskelbtini), bendras žemės sklypo plotas 43.310 ha, kadastro Nr. (duomenys neskelbtini), paskirtis – žemės ūkio, naudojimo būdas – kiti žemės ūkio paskirties sklypai. Žemės gražinimo momentu žemės sklypas atitiko jo paskirtį (žemės sklypas buvo suartas, nes buvo naudotas žemės ūkiui, jokių savaiminukų nebuvo). (duomenys neskelbtini) rajono savivaldybės žemėtvarkos skyriaus žemėtvarkininkai atliko Sklypo preliminarinius matavimus, įrašė į kadastrą, o taip pat nurodė Sklypo paskirtį. Tarnybos 2025 m. liepos 22 d. sprendimu Nr. R2-3609 iš esmės keičiamos naudojimo, ūkininkavimo šiame dirbamos žemės sklype sąlygos, ribojamos ūkininkavimo ir nuosavybės teisės. Tai ekonomiškai nuostolinga, net destruktivu, nes Sklype atlikta melioracija – yra įrengta visa melioracijos griovių, kanalų, įrenginių ir vamzdinių sistema. Vykdamas melioraciją, buvo gerinama dirvos kokybė, tam tikru santykiu į kiekvieną žemės lopinėlį buvo beriamos tam tikros medžiagos, mažinančios dirvos rūgštingumą, siekiant pagerinti žemės derlingumą. Žymiai padidintas žemės našumo balas, kuris yra šiuo metu vienas geriausių šiame rajone. Melioracijai atlikti buvo įdėtos reikšmingos investicijos – tiek asmeninės, tiek valstybinės. Šiame dirbamos žemės paskirties sklype buvo vystoma intensyvi žemės ūkio veikla, bet pastaruoju metu laikinai vykdoma ribota žemės ūkio veikla dėl besikeičiančios situacijos, kuri šiuo metu stabilizavosi. „Nuo 2013 m. birželio 19 d. keitėsi šio sklypo bendrasavininkai 2016 m., 2020 m., 2022 m., 2023 m., 2025 m. Stabilizavus bendrasavininkų pasikeitimams“ 2025 m. gegužės mėn. atlikti

žemės sklypo kadastriniai matavimai. Tik atlikus kadastrinius matavimus bendrasavininkai bendru sutarimu spręs Sklypo tolimesnio naudojimo (b. l. 43–44).

Trečiasis suinteresuotas asmuo Komisijos posėdyje palaikė skundą ir trečiųjų suinteresuotų asmenų pateikto atsiliepimo argumentus, akcentavo, kad iš Tarnybos negavo jokio pranešimo, nei apie inventorizaciją, nei apie jos rezultatus; nesutinka, kad sklypo dalis apaugusi mišku ir kad ji būtų įtraukta į Miškų kadastrą.

Skundas tenkintinas

Remiantis elektroninės bylos dokumentais nustatyta, jog pareiškėjas 2025 m. balandžio 22 d. raštu informuotas, kad vadovaujantis Aprašu, jo žemės sklype (sklypuose) nustatyti medžių savaiminukais apaugę ne miško žemės plotai, kurie pateikti lentelėje. Dėl ginčo Sklypo nurodyta, kad: 1) medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius 20 m. ir daugiau, apaugęs plotas sudaro 4,48 ha (pateikta pastaba: vadovaujantis Miškų įstatymo 13 straipsnio 2 dalimi, medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius 20 m. ir daugiau, apaugę plotai laikomi mišku ir po 3 mėn. nuo informavimo dienos bus įrašyti į Miškų kadastrą. Miškas turi būti saugomas, tvarkomas, atkuriamas ir naudojamas laikantis Miškų įstatymo reikalavimų. Žemės sklypo savininkas turi patikslinti žemės sklypo kadastro duomenis NT kadastro nuostatų nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 2 metus po nurodytų plotų įregistravimo Miškų kadastre); 2) Medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius iki 20 m., apaugęs plotas – 0,86 ha) (pateikta pastaba: šie plotai įrašyti į ne miško žemės, apaugančios mišku, duomenų bazę. Žemės savininkas, pageidaujantis juos išsaugoti kaip mišką, gali kreiptis į Tarnybą dėl šių plotų arba dalies jų įtraukimo į Miškų kadastrą) (b. l. 31).

Pareiškėjas 2025 m. gegužės 12 d. prašymu kreipėsi į Tarnybą, nurodydamas iš esmės tuos pačius argumentus, kaip ir skunde Komisijai, dėl to, kad Sklype buvo atlikta melioracija, gerinama dirvos kokybė, Sklype yra „parazitiniai“ apaugimai, alinantys dirvą. Pareiškėjas prašė netaikyti Sklypui Aprašo dėl įtraukimo į miško žemės apskaitą, pareiškėjas nesikreips jokių išmokų, kadangi dirbamos žemės prievartinis pavadinimas mišku gali būti laikomas nusavinimo forma (b. l. 32–35).

Tarnyba 2025 m. liepos 22 d. Raštu informavo, kad į žemės ūkio paskirties Sklypą patenkantis naujai inventorizuotas miško žemės plotas 4,48 ha turi būti perduotas registruoti į Miškų kadastrą pagal UAB „Miškotvarkos sprendimai“ perduotus 2024 m. medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės valstybinės miškų inventorizacijos duomenis, vadovaujantis Miškų įstatymo 13 straipsnio 2 dalimi (savaiminukais, kurių vidutinis amžius ne mažesnis kaip 20 metų, apaugusi ne miško žemė inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą kaip miškas aplinkos ministro nustatyta tvarka). Išanalizavus orto fotografines nuotraukas, augmenija minimame plote matosi jau nuo 1995–1998 m. Apraše nustatyta, kad medžių savaiminukais apaugusi ne miško žemė įtraukiama į miško žemės apskaitą atlikus jos inventorizaciją valstybinės miškų inventorizacijos metu. Vadovaujantis Miškų kadastro nuostatų 22 punktu, Tarnybai nuo 2024 m. sausio 1 d. nustatyta funkcija tvirtinti miškų inventorizacijos arba jos patikslinimo metu nustatytus duomenis. Atsižvelgiant į tai, kad UAB „Miškotvarkos sprendimai“ perduoti 2024 m. inventorizacijos duomenys yra teisingi, Tarnyba neturi teisės netvirtinti, o priešingai – turi pareigą patvirtinti inventorizacijos arba patikslinimo metu nustatytus duomenis, vadovaudamasi Miškų kadastro nuostatų reikalavimais.

Tarnyba Rašte taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad nei Miškų įstatymas, nei Aprašas nenumato žemės savininkui pasirinkimo galimybės jam priklausantį žemės plotą, kuris yra apaugęs ne mažesnio kaip 20 metų amžiaus medžių savaiminukais, laikyti mišku ar ne mišku, nes teritorija yra miškas, jeigu pagal faktinę padėtį atitinka kriterijus, nurodytus Miškų įstatyme. Pagal galiojančias Miškų įstatymo nuostatas, teritorija, atitinkanti 2 straipsnio 9 dalyje nustatytą apibrėžimą, negali būti laikoma ne mišku, todėl į žemės ūkio paskirties žemės Sklypą patenkančiam naujai inventorizuotam miško žemės plotui 4,48 ha yra taikomos Miškų įstatymo nuostatos. Apauganti mišku ne miško žemė (0,86 ha) mišku nelaikoma ir žemės sklypo dalis gali būti naudojama pagal paskirtį.

Šį Raštą pareiškėjas skundžia bei prašo panaikinti. Jo teigimu, Sklype yra melioracijos įrenginiai, siekiant pagerinti dirvos kokybę, buvo beriamos trąšos; kai kuriose dirbamos žemės

Sklypo dalyse užsisėję ir sparčiai užaugo menkaverčiai krūmai, kurie faktiškai nėra miškas. Šiuo argumentus pareiškėjas nurodė ir Tarnybai savo 2025 m. gegužės 12 d. prašyme netaikyti Sklypui Aprašo dėl įtraukimo į miško žemės apskaitą. Tuo tarpu, Tarnyba teigia, kad Inventorizacija atlikta tinkamai, medžiai Sklypo ginčijamoje teritorijoje augo nuo 1995-1998 m., kaip šios aplinkybės įrodymus pateikė Miškų žemėlapių fragmentus (1995-1998 m., 2018 m., 2024 m. orto nuotraukas) (b. l. 38–40).

Miškų įstatyme įtvirtinta, kad miškas – ne mažesnis kaip 0,1 hektaro žemės plotas, apaugęs medžiais, kurių skalsumas ne mažesnis kaip 0,3 ir kurių aukštis natūralioje augavietėje brandos amžiuje siekia ne mažiau kaip 5 metrus, ir kita miško augalija, taip pat ne mažesnis kaip 0,1 hektaro žemės plotas, kuriame medynas išretėjęs ar dėl žmonių veiklos ar gamtinių veiksnių jame laikinai medžių nėra (želdintinos miško aikštės, kirtavietės, žuvę medynai). Mišku nelaikomos laukuose, pakelėse, prie vandens telkinių, gyvenamosiose vietovėse ir kapinėse esančios medžių grupės, kelio juostose įveisti želdiniai, viešosios geležkelių infrastruktūros valdytojo patikėjimo teise valdomuose ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose augantys medžiai ir krūmai, siauros – iki 10 metrų pločio – medžių juostos, gyvatvorės, pavieniai medžiai ir krūmai, taip pat miestuose ir kaimo vietovėse ne miškų ūkio paskirties žemėje įveisti želdynai. Šių želdinių priežiūrą, apsaugą ir naudojimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas (2 straipsnio 9 dalis). Miško žemė – apaugę mišku žemės plotai – medynai, taip pat neapaugę mišku žemės plotai – kirtavietės, žuvę medynai, miško laukymės, miško aikštės, mažosios miško pelkės, miško medelynai, sėklinės miško medžių plantacijos ir klonų rinkiniai, miškui įveisti skirta žemė. Prie miško žemės priskiriami tuose pačiuose plotuose esantys miško keliai, kvartalų, technologiniai proskiebiai ir linijos, siauros – iki 10 metrų pločio – inžinerinių tinklų (įskaitant laikomų kilnojamaisiais daiktais) ir jų apsaugos zonų, taip pat dviračių ir pėsčiųjų takų užimamos žemės juostos, priešgaisrinės juostos, medienos sandėlių ir kitų su mišku susijusių įrenginių (griovių, pralaidų, tiltelių, priešgaisrinių bokštų ir kitų) užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės (2 straipsnio 20 dalis).

Medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius ne mažesnis kaip 20 metų, apaugusi ne miško žemė inventorizuojama ir įtraukiama į apskaitą kaip miškas aplinkos ministro nustatyta tvarka (13 straipsnio 2 dalis). Remiantis valstybinės miškų inventorizacijos duomenimis, tvarkoma miškų apskaita ir sudaromas Miškų kadastras. Šis kadastras apima visumą duomenų apie miškus, jų priklausomybę, miško išteklių kiekį bei kokybę ir ekonominę vertę. Jo turinį ir sudarymo tvarką nustato Vyriausybė. Miškų kadastrę registruoti duomenys apie miškus ir miško žemę šio kadastrę tvarkytojo teikimu įrašomi į NTR Nekilnojamojo turto registro įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka (13 straipsnio 6 dalis). Tarnyba, be kitų, atlieka šias funkcijas: atlieka valstybinę miškų inventorizaciją atrankos metodu ir miškų apskaitą, rengia ir skelbia oficialiąją miškų statistiką; konsultuoja miško valdytojus ir naudotojus miško naudojimo, atkūrimo, priežiūros ir apsaugos klausimais (5 straipsnio 1, 8 punktai).

Medžių savaiminukais apaugusios valstybinės ir privačios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į miško žemės apskaitą tvarką ir sąlygas nustato Aprašas. Jame nurodoma, kad jis netaikomas, kai vadovaujantis Miškų įstatymo 2 straipsnio 9 dalimi, medžių savaiminukais apaugusi ne miško žemė nelaikoma mišku (2 punktas). Medžių savaiminukais apaugusi ne miško žemė įtraukiama į miško žemės apskaitą Apraše nustatyta tvarka kaip miškas, jeigu augančios medžių rūšys, jų tankis, kokybė ir išsidėstymas atitinka aplinkos ministro tvirtinamų Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų (toliau – Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai) reikalavimus pagal kuriuos miškas laikomas įveistu (3 punktas). Inventorizaciją atlieka vidinės miškotvarkos projektų rengėjas (toliau – inventorizaciją atliekantis asmuo), vadovaudamasis Tarnybos direktoriaus įsakymu tvirtinama miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija (6 punktas). Inventorizaciją atliekantis asmuo, vadovaudamasis Tarnybos direktoriaus tvirtinamų miškų inventorizacijos arba jos patikslinimo metu nustatytų duomenų patvirtinimo tvarkos aprašu, patvirtintu tarnybos direktoriaus 2023 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. V-479 (toliau – Tvarkos aprašas), parengia inventorizacijos duomenis ir perduoda juos Tarnybai (7 punktas). Medžių savaiminukais apaugusi ne miško žemė laikoma tinkama registruoti Miškų kadastrę, kai Tarnybos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, vadovaudamasis Miškų

inventorizacijos arba jos patikslinimo metu nustatytų duomenų patvirtinimo tvarkos aprašu, priima sprendimą patvirtinti inventorizacijos duomenis (8 punktas).

Medžių savaiminukais apaugusios valstybinės ir privačios ne miško žemės valstybinę miškų inventorizaciją organizuoja Tarnyba ne rečiau kaip kas 10 metų (9 punktas). Inventorizaciją atliekantis asmuo apie inventorizaciją turi paskelbti savivaldybių, kuriose vykdoma inventorizacija, vietiniuose laikraščiuose, seniūnijų informaciniuose stenduose ir Tarnybos interneto svetainėje, nurodydamas inventorizacijos vietą, trukmę, savo telefono numerį ir elektroninį paštą, kad žemės valdytojai būtų informuoti ir konsultuojami medžių savaiminukais apaugusių ne miško žemės plotų inventorizacijos ir jų įtraukimo į miško žemės apskaitą klausimais (10 punktas). Kai inventorizuojama medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius – 20 metų ar daugiau, apaugusi ne miško žemė, Tarnyba, gavusi inventorizacijos duomenis, ne vėliau kaip per 3 mėnesius paštu informuoja žemės valdytojus, kad jų valdoma medžių savaiminukais apaugusi ne miško žemė po 3 mėnesių nuo jų informavimo dienos bus įregistruota Kadastre ir perduoda jiems internetinę nuorodą į inventorizacijos duomenis (11 punktas). Aprašo 12 punkte nurodyta kokie veiksmai atliekami, kai inventorizuojama medžių savaiminukais, kurių vidutinis amžius – mažesnis kaip 20 metų, apaugusi ne miško žemė.

Tarnyba, priėmusi sprendimą patvirtinti inventorizacijos duomenis Aprašo 8 punkte nurodyta tvarka, pateikia inventorizacijos duomenis VĮ Registrų centrui įregistruoti juos Kadastre, vadovaudamasi Miškų kadastro nuostatų IV skyriaus ir VĮ Registrų centro generalinio direktoriaus įsakymu tvirtinamo duomenų teikimo Kadastrui, jų įrašymo ir keitimo tvarkos aprašo reikalavimais (19 punktas). Žemės valdytojas žemės sklypo kadastro duomenis Nekilnojamojo turto kadastre privalo patikslinti ne vėliau kaip per 2 metus po medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės įregistravimo Miškų kadastre dienos NT kadastro nuostatų nustatyta tvarka (20 punktas).

Aprašas buvo patvirtintas 2024 m. liepos 10 d. Iki tol galiojo 2012 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. D1-409/3D-331 patvirtintas Medžių savaiminukais apaugusios ne miško žemės inventorizacijos ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašas, kuriame (priklausomai nuo skirtingų redakcijų, 15.2.2 papunktyje, 12 punkte) buvo įtvirtintos nuostatos, jog kai savaiminukų vidutinis amžius iki 20 metų, Tarnyba ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo inventorizacijos duomenų gavimo dienos šių plotų duomenis įrašo į ne miško žemės, apaugančios mišku, duomenų bazę ir informuoja žemės savininkus apie galimybę jiems priklausančius apaugančius mišku ne miško žemės plotus įtraukti į apskaitą.

Iš nurodyto teisinio reglamentavimo darytina išvada, kad miškas laikomas mišku, jei atitinka Miškų įstatyme nustatytus reikalavimus (jeigu augančios medžių rūšys, jų tankis, kokybė ir išsidėstymas atitinka Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimus pagal kuriuos miškas laikomas įveistu), o inventorizacijos tikslas – surinkti duomenis apie miškus bei įrašyti duomenis į Miškų kadastrą. Inventorizacijos duomenis, jei jie yra tinkami, tvirtina Tarnybos vadovas teisės aktų nustatyta tvarka. Taip pat pagal teisinį reguliavimą asmenys apie tai, jog jų sklype(-uose) auga savaiminukai iki 20 metų bei apie tai, kad auga savaiminukai, kurių amžius – virš 20 metų, turi būti informuojami Tarnybos.

Nagrinėjamu atveju Tarnyba 2025 m. balandžio 22 d. raštu pareiškėją informavo apie tai, kad savaiminukais, kurių amžius – virš 20 metų, apaugę ginčo Sklypo plotai bus įrašyti į Miškų kadastrą. Pareiškėjas, nurodydamas argumentus apie tai, kad Sklype buvo atlikta melioracija, gerinama dirvos kokybė, Sklype yra „parazitiniai“ apaugimai, alinantys dirvą, prašė neįtraukti nurodytų plotų į Miškų kadastrą. Tarnyba skundžiamame Rašte, iš esmės remdamasi tik orto fotografinėmis nuotraukomis, paaiškino, kad augmenija minimame plote matosi jau nuo 1995-1998 m., inventorizacijos duomenys yra teisingi, Tarnyba turi pareigą juos patvirtinti. Nurodė, kad teritorija yra miškas, jeigu pagal faktinę padėtį atitinka kriterijus, nurodytus Miškų įstatyme. Komisijos vertinimu, tokio turinio atsakymas į pareiškėjo skundą neatitinka teisės aktuose nustatytų išsamumo ir pagrįstumo kriterijų.

Rašte (nei atsiliepime) nėra pateikta jokių duomenų apie tai, kokie medžiai auga ginčijamoje teritorijoje, koks jų amžius, skalsumas ir pan., nėra nurodyti jokie duomenys, kurie patvirtintų, jog augančios medžių rūšys, jų tankis, kokybė ir išsidėstymas atitinka Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimus, pagal kuriuos miškas laikomas įveistu (kas yra būtina nustatyti inventorizacijos metu). Tarnybos teiginys, kad ginčo plotai yra miškas, nes medžiai matosi jau 1995-

1998 m. ortofotografijose, yra nepagrįstas, nes iš jų neįmanoma nustatyti minėtų duomenų. Tarnyba atsiliepime nurodo, kad inventorizacijos duomenys yra teisingi, jei nenuginčyti teisės aktų nustatyta tvarka, tačiau byloje nėra duomenų, kad pareiškėjui būtų pateikti išsamūs inventorizacijos duomenys dėl jo Sklypo (tokie nepateikti ir Komisijai), ir Rašte nėra paaiškinta, koku būdu jis galėtų inventorizacijos duomenis nuginčyti. Kaip minėta, inventorizacijos duomenis tvirtina Tarnyba, į kurią ir kreipėsi pareiškėjas, prašydamas neįrašyti ginčo plotų į Miškų kadastrą. Nesant Tarnybos sprendimo patvirtinti inventorizacijos duomenis, toks pareiškėjo kreipimasis turi būti vertinamas kaip skundas dėl inventorizacijos. Be to, pareiškėjas Tarnybai nurodė argumentus dėl to, kad Sklype yra melioracijos įrenginiai, tačiau dėl to Tarnybos Rašte taip pat nėra pasisakyta. Taip pat iš Rašto nėra aišku, ar inventorizacija ginčo Sklypo teritorijoje buvo atliekama atvykus į vietą, t. y. ar faktinė situacija buvo įvertinta atlikus matavimus vietoje.

Komisijos vertinimu, šiuo atveju, gavusi pareiškėjo 2025 m. gegužės 12 d. pasikreipimą, kuriame nurodoma, jog ginčo teritorija neatitinka miško reikalavimų, Tarnyba, siekdama pateikti išsamų ir pagrįstą sprendimą, turėjo spręsti dėl inventorizacijos duomenų patikrinimo vietoje. Tvarkos apraše numatyta, kad Tarnybai rengiant valstybinės reikšmės miškų plotų schemas, miškų priskyrimo miškų grupėms planus, bei vykdant kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas, atliekant Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir teisėsaugos institucijų pavedimus ar nagrinėjant pareiškėjų skundus dėl Inventorizacijos duomenų patvirtinimo, Tarnybos direktoriaus sprendimu, gali būti atliekamas Miškų kadastro duomenų patikrinimas vietoje, siekiant išsiaiškinti, ar Kadastre registruoti plotai atitinka Miškų įstatymo 2 straipsnyje nustatytus miškui ir miško žemei keliamus reikalavimus. Patikrinimą atlieka Tarnybos direktoriaus įsakymu paskirti Tarnybos specialistai pagal poreikį dalyvaujant ir kitų institucijų atstovams. Patikrinimo rezultatai įforminami Kadastro duomenų patikrinimo vietoje aktu. Tarnybos komisija atsako už faktinį nagrinėjamos teritorijos atitikties Miškų įstatymo miškui keliamiems reikalavimams įvertinimą, Inventorizacijos klaidų pobūdžio nustatymą, duomenų teikėjų pateiktų duomenų atitikties faktiniai padėčiai įvertinimą, teisingą Kadastro duomenų patikrinimo vietoje akto užpildymą, tinkamą fotofiksacijos atlikimą. Vadovaujantis Tarnybos komisijos išvadomis, sprendimas priimamas 22–28 punktuose nustatyta tvarka (21 punktas).

Tarnyba atsiliepime teigia, kad neturi duomenų, kad 2023 m. inventorizacija teisės aktų nustatyta tvarka būtų pripažinta neteisėta, taip pat inventorizacijos duomenys teisės aktų nustatyta tvarka būtų nuginčyti ir/ar pripažinti netekusiais galios (šios faktinės aplinkybės neva konstatuotos ir Vilniaus apygardos administracinio teismo įsiteisėjusiame 2022 m. kovo 30 d. sprendime administracinėje byloje Nr. eI3-919-463/2022). Tačiau šie teiginiai nepagrįsti, nes minėtoje Teismo nutartyje nėra konstatuotos faktinės aplinkybės dėl 2023 m. atliktos inventorizacijos – jos objektyviai negalėjo būti konstatuotos, nes Teismo sprendimas priimtas anksčiau (2022 m.) nei atlikta šioje byloje aktuali inventorizacija (2023 m.).

VAĮ 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje, be kitų, vadovaujami: įstatymo viršenybės principu, kuris reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus; administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (4 punktas); išsamumo principu, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (5 punktas); objektyvumo principu (administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs). Pagal VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktus, administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai.

Apibendrinant išdėstyta, Raštas naikinamas kaip neatitinkantis išsamumo principo bei VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5, 6 punktų reikalavimų. Panaikinus Raštą, pareiškėjo 2025 m. gegužės 12 d. kreipimasis į Tarnybą laikytinas neišnagrinėtu, todėl Tarnybai kyla pareiga pakartotinai jį išnagrinėti

bei priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį išsamų sprendimą, išsamiai ir motyvuotai pasisakant dėl pareiškėjo prašymo neįtraukti Sklypo dalių į miško žemės apskaitą, be kita ko, sprendžiant dėl tikslingumo atlikti inventorizacijos duomenų patikslinimą vietoje.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Panaikinti Valstybinės miškų tarnybos 2025 m. liepos 22 d. sprendimą Nr. R2-3609 „Dėl ne miško žemės apaugimo mišku“.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Vytautas Kurpuvesas

Inga Morkvėnienė